

Zpracovanie národných programov do výchovno-vzdelávacej činnosti školy

Národné programy boli zapracované do učebných osnov a štandardov a následne špecifikované konkrétnymi aktivitami či začlenením prierezových tém. Prvky jednotlivých národných programov sú zapracované aj v školskom poriadku.

Platné koncepcie a stratégie

- a) Koncepcia informatizácie a digitalizácie rezortu školstva s výhľadom do roku 2020,
- b) Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020,
- c) Aktualizované Akčné plány Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 na roky 2016 – 2018,
- d) Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike,
- e) Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020,
- f) Vecný a časový plán opatrení na zlepšenie výsledkov žiakov v medzinárodnom meraní žiakov OECD – v štúdii PISA,
- g) Národná stratégia zvyšovania úrovne a kontinuálneho rozvíjania čitateľskej gramotnosti,
- h) Koncepcia vzdelávania v jazykových školách – Akčný plán 2017 – 2020,
- i) Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025,
- j) Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 – 2020,
- k) Koncepcia rozvoja práce s mládežou.

1. Medzinárodné záväzky SR v problematike ľudských práv a Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv v SR, schválená vládou SR uznesením číslo 71/2015

- zodpovednosť: všetci vyučujúci
- hlavné ciele:
 - do ŠkVP zapracovať povinné témy súvisiace s multikultúrnou výchovou, výchovou v duchu humanizmu a so vzdelávaním v oblasti ľudských práv, práv dieťaťa, práv osôb so zdravotným postihnutím, rovnosti muža a ženy, predchádzania všetkým formám diskriminácie, xenofóbie, antisemitizmu, intolerancie, extrémizmu a rasizmu a v oblasti problematiky migrácie,
 - viesť žiakov k aktívnej účasti pri kreovaní žiackej školskej rady a podporovať participáciu žiakov a ich zákonných zástupcov na tvorbe školského poriadku; pristupovať dôsledne k napĺňaniu výchovy k ľudským právam,
 - výchovu k ľudským právam v triede a škole usmerňovať tak, aby sa stala integrálnou súčasťou celoživotného procesu podpory a ochrany ľudských práv, aby podporila hodnotu človeka ako ľudského jedinca a rozvoj medziľudských vzťahov v demokratickej spoločnosti,
 - vzhľadom na potrebu plánovania procesu výchovy k ľudským právam ich ochranu a implementáciu zabezpečiť efektívnou spolupracou školy, zákonných zástupcov, mimovládnych organizácií a širokej miestnej komunity,
 - zapájať deti a žiakov do aktivít v oblasti výchovy k ľudským právam organizovaním besied, súťaží, stretnutí, tematických výstav, návštev divadelných predstavení s tematikou ľudských práv,
 - vytvoriť podmienky na zabezpečenie kontinuálneho vzdelávania na získanie multietnických a multikultúrnych kompetencií učiteľov,
 - vytvárať priaznivé multikultúrne prostredie v školách (prostredníctvom chápaného a kritického spôsobu štúdia jednotlivých kultúr napomôcť žiakom porozumieť iným kultúram)

- v súvislosti s predsedníctvom Slovenska v Rade Európskej únie posilniť vo vyučovaní všetkých predmetov v základných a stredných školách témy zamerané na rozvoj európskeho povedomia a občianstva

2. Stratégia SR pre mládež na roky 2014 – 2020

Národný akčný plán pre deti na roky 2013 – 2017

- hlavný cieľ:
 - využiť vo výchovno-vzdelávacom procese informácie a metodické námety orientované na globálne témy a hodnotovú výchovu vo výučbe rôznych vyučovacích predmetov a odborného-metodického materiálu Globalizácia, aktívne ľudské práva, radikalizmus, extrémizmus, migračná kríza.
 - (podporujúce koncepcie, plány.... Koncepcia vyučovania dopravnej výchovy, Akčný plán predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie, Národný program duševného zdravia, Národný program prevencie obezity, Národný program rozvoja športu, Národný program boja proti drogám, Národný akčný plán boja proti terorizmu)

Čiastkové strategické zámery v oblasti podpory a ochrany práv detí:

- **zvýšiť efektivitu opatrení a politik na zabezpečenie/posilnenie prístupu ku vzdelaniu voľnočasovým aktivitám a účasti na kultúrnom a umeleckom živote pre deti zo všetkých sociálnych skupín**
 - *podrobne sa oboznámiť s princípmi a ustanoveniami Dohovoru o právach dieťaťa*
 - *prehlbiť vedomosti a zručnosti detí a žiakov v oblasti poznania princípov a ustanovení Dohovoru o právach dieťaťa a skvalitniť prípravu učiteľov; zlepšiť uplatnenie práva detí v škole slobodne sa vyjadrovať o všetkých záležitostiach súvisiacich s fungovaním školy, ktoré sa ich dotýkajú a venovať primeranú pozornosť názorom detí (vrátane účasti na rozhodovaní o nich a riešení rovesníckych problémov)*
- zodpovednosť: všetci vyučujúci
- hlavné ciele:
 - posilňovanie a upevňovanie postavenia dieťaťa ako nositeľa práv a ľudskej bytosti s vlastnou dôstojnosťou a rozvíjajúcimi sa schopnosťami a názormi;
 - podpora a rozvoj kompetencií rodiny ako prirodzeného prostredia pre rast a blaho dieťaťa a podpora pozitívneho rodičovstva;
 - prijímanie a realizovanie opatrení legislatívneho a nelegislatívneho charakteru založených na poznaní a reflektujúcich na nové požiadavky medzinárodných dokumentov a praxe;
 - zabezpečenie deťom prístupu k účinným prostriedkom nápravy v prípade porušenia ich práv, berúcich do úvahy potrebu citlivého prístupu k dieťaťu;
 - podpora medziodborovej spolupráce a zvyšovanie odbornej prípravy a profesionality odborníkov pracujúcich s deťmi;
 - zvyšovanie povedomia a informovanosti o všetkých oblastiach dohovoru medzi deťmi a verejnosťou
- možnosti realizovania
 - aktivity na hodinách etickej výchovy a občianskej náuky (témy Prvky prosociálneho správania, Ľudská dôstojnosť, Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch, Riešenie konfliktov – výchova k zmierlivosti, Dohovor o právach dieťaťa, Postavenie jednotlivca v spoločnosti, Sociálne vzťahy v spoločnosti, Ľudské práva a slobody)
 - aktivity na hodinách dejepisu, geografie, slovenského jazyka a literatúry
 - besedy, stretnutia, prevenčné aktivity

3. Globálne vzdelávanie a environmentálna výchova

- zodpovednosť: všetci vyučujúci
- hlavné ciele:
 - uplatňovať globálne súvislosti a globálnu dimenziu v obsahu vzdelávania ŠkVP
 - prostredníctvom základných tém (Globalizácia a vzájomná prepojenosť, Globálne problémy a rozvojová spolupráca, Multikulturalizmus, Životné prostredie s ohľadom na globálne aspekty, Ľudské práva) rozvíjať základné kompetencie: informačnú gramotnosť, kritické myslenie, komunikáciu a spôsobilosť riešiť problémy
 - využiť pri začleňovaní tém globálneho vzdelávania do vyučovacieho procesu „Odporúčania, inšpirácie pre školy k uplatňovaniu globálnej dimenzie vo vyučovaní – aby žiaci vedeli a chceli byť aktívni pri vytváraní spravodlivejšieho sveta“ pod názvom „Aktivizujúce metódy výučby v globálnom rozvojovom vzdelávaní“, ktorý ponúka prehľad vybraných aktivizujúcich metód výučby, metodické odporúčania a praktické ukážky, ktoré môžu školy využívať ako pomôcku pri uplatňovaní globálneho prístupu vo vyučovaní,
 - rozvíjať osvetovú, vzdelávaciu a výchovnú činnosť detí a žiakov s dôrazom na uvedomenie si globálnej previazanosti udalostí, vývoja i problémov na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni,
 - zvyšovať povedomie detí a žiakov o globálnych témach, rozvíjať ich kritické uvedomovanie si sociálnych, environmentálnych, ekonomických a politických procesov vo svete,
 - využiť metodické príručky *Globálne rozvojové vzdelávanie na základných školách*, ktoré sú určené pre 2. stupeň základných škôl a môžu sa uplatňovať v rámci vyučovania matematiky, geografie, občianskej náuky, výtvarnej a hudobnej výchovy – www.clovekvohrozeni.sk, www.globalnevzdelavanie.sk
 - rozvíjať environmentálnu výchovu a vzdelávanie ako súčasť rozvoja osobnosti detí a žiakov zameranú najmä na vedenie k uvedomelej spotrebe zdrojov, povedomia v oblasti separácie odpadov, na vytváranie správnych postojov a správania detí a žiakov k životnému prostrediu, na prevenciu pred znečisťovaním a poškodzovaním životného prostredia,
 - spolupracovať s environmentálnymi centrami a strediskami a neziskovými organizáciami,
 - zapojiť do medzinárodného environmentálneho programu Zelená škola v rámci rozvoja environmentálnej výchovy a výchovy k trvalo udržateľnému životu (na www.zelenaskola.sk) a realizovať environmentálny program školy,
 - podporovať rozvoj environmentálnej výchovy a vzdelávania zapájaním škôl do projektov a súťaží s environmentálnym zameraním.
- aktivity:
 - oboznamovať sa s materiálmi, dokumentmi, metodikami (v printovej i elektronickej podobe)
 - www.globalnevzdelavanie.sk
 - <http://clovekvohrozeni.sk/sk/metodicke-prirucky>
 - <http://www.rozvojovvzdelanie.sk>
 - <http://www.jedensvetnaskolach.cz/index2.php>

4. Národný akčný plán rodovej rovnosti

5. Národný akčný plán na prevenciu a elimináciu násillia páchaného na ženách na roky 2009 – 2012 – napriek vypršaniu platnosti sa prvky NAP aj naďalej uplatňujú vo vyučovacom procese

- zodpovednosť: učitelia DEJ, OBN, ETV, koordinátor výchovy k manželstvu a rodičovstvu, koordinátor prevencie
- hlavné ciele:
 - pri tvorbe pedagogickej dokumentácie, týkajúcej sa relevantných predmetov sa v rámci vzdelávania o ľudských právach zaoberať aj problematikou násilia páchaného na ženách
- aktivity:
 - v rámci propagačnej kampane, triednických a vyučovacích hodín etickej výchovy a občianskej náuky informovať o existencii problému obchodovania s ľuďmi a o rizikách predurčujúcich potenciálnu obeť obchodovania s ľuďmi – dôraz na 9. ročník
 - oboznamovať sa s materiálmi, dokumentmi, metodikami (v printovej i elektronickej podobe)
 - <http://www.ruzovymodrysvet.sk/sk/hlavne-menu/ucebna/seminare-a-prednasky/vzorec-nasilia-pachaneho-na-zenach>
 - <http://www.unifem.sk/uploads/doc/VAWSlovakia.pdf>
 - <http://www.moznostvolby.sk/nasilie/01.pdf>
 - <http://www.zastavmenasilie.sk/>
 - <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs239/en/>
 - <http://www.ruzovymodrysvet.sk/sk/hlavne-menu/co-je-ruzovymodrysvet-sk>
 - na informovanie o problematike využiť aj medzinárodné dni, napr.:
 - 4. apríl – Medzinárodný deň bez násilia
 - 23. september – Medzinárodný deň proti sexuálnemu zneužívaniu a obchodu so ženami a deťmi
 - 25. november – Medzinárodný deň za odstránenie násilia páchaného na ženách

6. Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi pre roky 2015 – 2018

V súlade so Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2011/93/EÚ z 13. 12. 2011 o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii ako aj s Dohovorom Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním detí sa odporúča zabezpečiť veku primeraným spôsobom informovanosť o rizikách sexuálneho zneužívania a vykorisťovania detí, ako aj o rizikách detskej pornografie a obchodovania s deťmi.

- hlavné ciele:
 - realizovať besedy s vyškolenými odbornými zamestnancami CPPPaP na tému riziká práce v zahraničí a prevencia pred neľudským zaobchádzaním, obchodovaním s ľuďmi a otrockou prácou,
 - odporúča sa realizovať aj preventívne kampane – Nie každá cesta do sveta je ako z rozprávky, Dve malé dievčatká
- aktivity:
 - v rámci propagačnej kampane, triednických a vyučovacích hodín etickej výchovy a občianskej náuky informovať o existencii problému obchodovania s ľuďmi a o rizikách predurčujúcich potenciálnu obeť obchodovania s ľuďmi – dôraz na 9. ročník
 - oboznamovať sa s materiálmi, dokumentmi, metodikami (v printovej i elektronickej podobe)
 - <http://iom.sk/sk/aktivity/obchodovanie-s-ludmi>
 - <http://www.minv.sk/?obchodovaniesludmi>

- http://www.rozvojevzdelavanie.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=588:obchodovanie-s-mu-trafficking-in-human-beings-&catid=21:pojmy&Itemid=161
- <http://www.obchodsludmi.sk/Uvod.html>
- <http://www.csoz.cz/typy-organizovaneho-zlocinu/obchodovani-s-lidmi/>
- <http://www.radaeuropy.sk/?obchodovanie-s-ludmi>
- zorganizovať besedu s príslušníkom polície
- na informovanie o problematike využiť aj medzinárodné dni, napr.:
 - 2. december – Medzinárodný deň zrušenia otroctva (OSN, pripomína sa od 1984; v ten deň 1949 OSN prijala Dohovor o potláčaní obchodu s ľuďmi a využívania prostitúcie iných osôb)

7. Európsky politický rámec Zdravie 2020

Akčný plán prevencie obezity na roky 2015 – 2025

Koncepcia rozvoja pohybových aktivít detí a mládeže

Koncepcia práce so športovo talentovanou mládežou na roky 2015 – 2020

Národná protidrogová stratégia

Protidrogová stratégia EÚ na obdobie 2013 – 2020

Národný program kontroly tabaku

Národný akčný plán na kontrolu tabaku

Národný program duševného zdravia

- zodpovednosť: všetci vyučujúci
- hlavné ciele:
 - podporovať aktivity pri prevencii a riešení nadváhy, obezity, podvýživy, ako aj porúch príjmu potravy
 - posilniť výchovu detí a žiakov k zdravému životnému štýlu a realizovať aktivity a programy na podporu zdravia a zdravého životného štýlu,
 - zapájať sa do kampaní *Odstráň obezitu* a projektov *Hovorme o jedle*, *Červené stužky*, *Zdravie a bezpečnosť v školách*,
 - zvýšiť zapojenie detí a žiakov do pohybových aktivít, podporovať činnosť športových krúžkov a pohybové aktivity v prírode, sprístupniť ihriská a telocvične škôl na športovú činnosť po vyučovaní a cez víkendy; zvýšenú pozornosť venovať vzdelávaniu učiteľov telesnej výchovy a telesnej a športovej výchovy v tejto oblasti,
 - rozvíjať osvetovú, vzdelávaciu a výchovnú činnosť s dôrazom na zdravú výživu, zdravé potraviny, potravinovú bezpečnosť a zvýšenie povedomia v oblasti označovania potravín,
 - realizovať školské programy podpory zdravia a zdravého životného štýlu, výchovy k zdraviu,
 - venovať zvýšenú pozornosť prevencii užívania alkoholu a tabaku,
 - informovať žiakov o škodlivých a vedľajších účinkoch dopingových látok
 - obmedziť predaj nealkoholických nápojov v školách a pre pitný režim bude využívaná pitná voda z vodovodu alebo iné vhodné zdroje pitnej vody (ďalší sortiment tovaru nemôžu tvoriť alkoholické nápoje, nápoje s obsahom kofeínu, chinínu, energetické nápoje a tabakové výrobky; doplnkové jedlá musia byť výživovo hodnotné bez marketingovej podpory jedál s vysokým obsahom soli, tuku a cukru. V rámci realizácie cieľov Národného diabetologického programu riaditeľom škôl a školských zariadení sa odporúča neumiestňovať v priestoroch školy reklamy na nezdravé potraviny

- taxatívne vymedziť v školskom poriadku opatrenia pre prevenciu a zamedzenie šírenia legálnych a nelegálnych drog v školách
- prevenciu drogových závislostí a prevenciu rizikového správania detí a žiakov realizovať ako integrálnu súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu pod gesciou regionálneho CPPPaP
- podpora duševného zdravia – naučiť zvládať rôzne psychicky náročné situácie, rozvíjať dobré vzťahy medzi spolužiakmi
- aktivity
 - celoškolská celoročná olympiáda BigBAO (jesenná a jarná atletická liga, plavecký výcvik, lyžiarsky výcvik, cyklistické preteky)
 - pobyt v škole v prírode
 - športové krúžky – Športová príprava, Florbal, Mladý futbalista, Stolný tenis
 - voľnočasové aktivity
 - Školské ovocie – jabĺčka, ovocné džúsy
 - rodičovská Stravovacia komisia – spolupráca s prevádzkovateľom školskej jedálne
 - aktivity v rámci predmetov etická výchova (Zdravý životný štýl), občianska náuka (Postavenie jednotlivca v spoločnosti), prvouka, prírodoveda, biológia...
 - besedy, stretnutia

8. Národný program prevencie HIV/AIDS v SR na roky 2013 – 2016

- zodpovednosť: všetci vyučujúci
- hlavné ciele:
 - dôraz je kladený na zníženie rizika vzniku a šírenia HIV infekcie, najmä na prevenciu sexuálneho prenosu HIV, prenosu HIV krvou, vertikálneho prenosu infekcie HIV a zníženie nežiaducich následkov, osobného a sociálneho dopadu HIV infekcie na jednotlivcov a spoločnosť – zabezpečenie adekvátnej zdravotnej a sociálnej starostlivosti a podporovanie akcií a aktivít smerujúcich k zníženiu sociálnych a ekonomických dopadov infekcie HIV/AIDS na spoločnosť.
- aktivity:
 - aktivity v rámci predmetov biológia, etická výchova a občianska náuka
 - kampane prevencie HIV/AIDS
 - edukačné programy zamerané na mládež, „Hrou proti AIDS“, rovesnícke programy a iné edukačné aktivity.
 - školská preventívna kampaň Červené stužky
 - <http://www.bezpre.sk/>
 - <http://www.cervenestuzky.sk/>

9. Národný štandard finančnej gramotnosti

- zodpovednosť: všetci vyučujúci
- hlavné ciele:
 - naučiť schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti
- aktivity, ciele – rozpracované v dokumente *Zapracovanie a aplikácia tém finančnej gramotnosti v školskom vzdelávacom programe Súkromnej základnej školy BellAmos*
Každý z nás je v niečom najlepší
 - pre prvý stupeň základných škôl je vypracovaná metodická príručka Finančná gramotnosť 1, ktorá je dostupná na

http://www.statpedu.sk/sites/default/files/dokumenty/vzdelavacie-aktivity/financna_gramotnost_1.pdf,

- 16. Na podporu boja proti korupcii bola vypracovaná publikácia Korupcia – námety na vyučovanie pre základné a stredné školy, ktorá je dostupná na:

http://www.statpedu.sk/sites/default/files/nove_dokumenty/aktuality/Korupcia_Namety%20na%20vyucovanie_dolozka.pdf

10. Akčný plán predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie

Koncepciou boja proti extrémizmu na roky 2015 – 2019

- zodpovednosť: všetci vyučujúci
- hlavné ciele
 - v zmysle Dohovoru o právach dieťaťa priebežne monitorovať správanie sa detí a ich zmeny,
 - vypracovať vlastných programov prevencie šikanovania v súlade s Metodickým usmernením č. 7/2006-R k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školách a školských zariadeniach,
 - v prípadoch oprávneného podozrenia na porušovanie ich zdravého osobnostného vývinu bezodkladne zabezpečiť ich aktívnu ochranu a využívať účinné nástroje na predchádzanie, resp. riešenie prvých prejavov problémového alebo agresívneho správania, záškoláctva, šikanovania, fyzického alebo psychického týrania, delikvencie, zneužívania návykových látok, sexuálneho zneužívania, prejavov extrémizmu, zneužívania detí a žiakov,
 - zabezpečiť efektívnu spoluprácu školy, rodičov, mimovládnych organizácií a širokej miestnej komunity,
 - spolupracovať s odborníkmi z príslušného centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie
 - v duchu dekády OSN výchovy k ľudským právam venovať intenzívnu pozornosť problematike diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných prejavov intolerancie na vyučovaní prostredníctvom besied, súťaží, stretnutí, tematických výstav, návštev divadelných predstavení s tematikou ľudských práv,
 - vytvoriť podmienky na zabezpečenie kontinuálneho vzdelávania na získanie multietnických a multikultúrnych kompetencií učiteľov
- aktivity:
 - Kompas
 - Všetci to robia!
 - Živé knižnice
 - <http://www.prevenciasikanovania.sk/>

11. Koncepcia ochrany prírody a krajiny

- zodpovednosť: koordinátor environmentálnej výchovy
- hlavné ciele:
 - viesť žiakov k rozvoju osobnosti, zameranú najmä na uvedomelú spotrebu zdrojov, na zdravé potraviny, čistú vodu, zvýšenie povedomia v oblasti separácie odpadov a na vytváranie správnych postojov a správania žiakov k životnému prostrediu, na prevenciu pred znečisťovaním a poškodzovaním životného prostredia
- možnosti realizovania

- aktivity v rámci jednotlivých predmetov (etická výchova napr. téma Etické aspekty ochrany prírody, slovenský jazyk a literatúra – literárne texty, dejepis – vplyv človeka na pretváranie krajiny, geografia, prvouka, prírodoveda, biológia...)
- pobyt v škole v prírode
- Deň Zeme

12. Konceptia mediálnej výchovy v Slovenskej republike v kontexte celoživotného vzdelávania

- zodpovednosť: učitelia spoločensko-vedných predmetov, najmä SJL a MDV
- hlavné ciele a aktivity:
 - sú zapracované do základných pedagogických dokumentov predmetu mediálna výchova (II. stupeň)

13. Konceptia informatizácie a digitalizácie rezortu školstva s výhľadom do roku 2020

14. Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020